

دانشگاه علوم پزشکی اردبیل

دانشکده پزشکی

پایان نامه

جهت دریافت درجه دکتراي پزشکی

موضوع:

بررسی میزان شیوع و علل گرایش به مصرف سیگار

در بین دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی اردبیل

استاد راهنما:

دکتر علی مجید پور

دانشیار دانشگاه علوم پزشکی تبریز

اساتید مشاور:

ناطق عباسقلی زاده

یوسف حمیدزاده اربابی

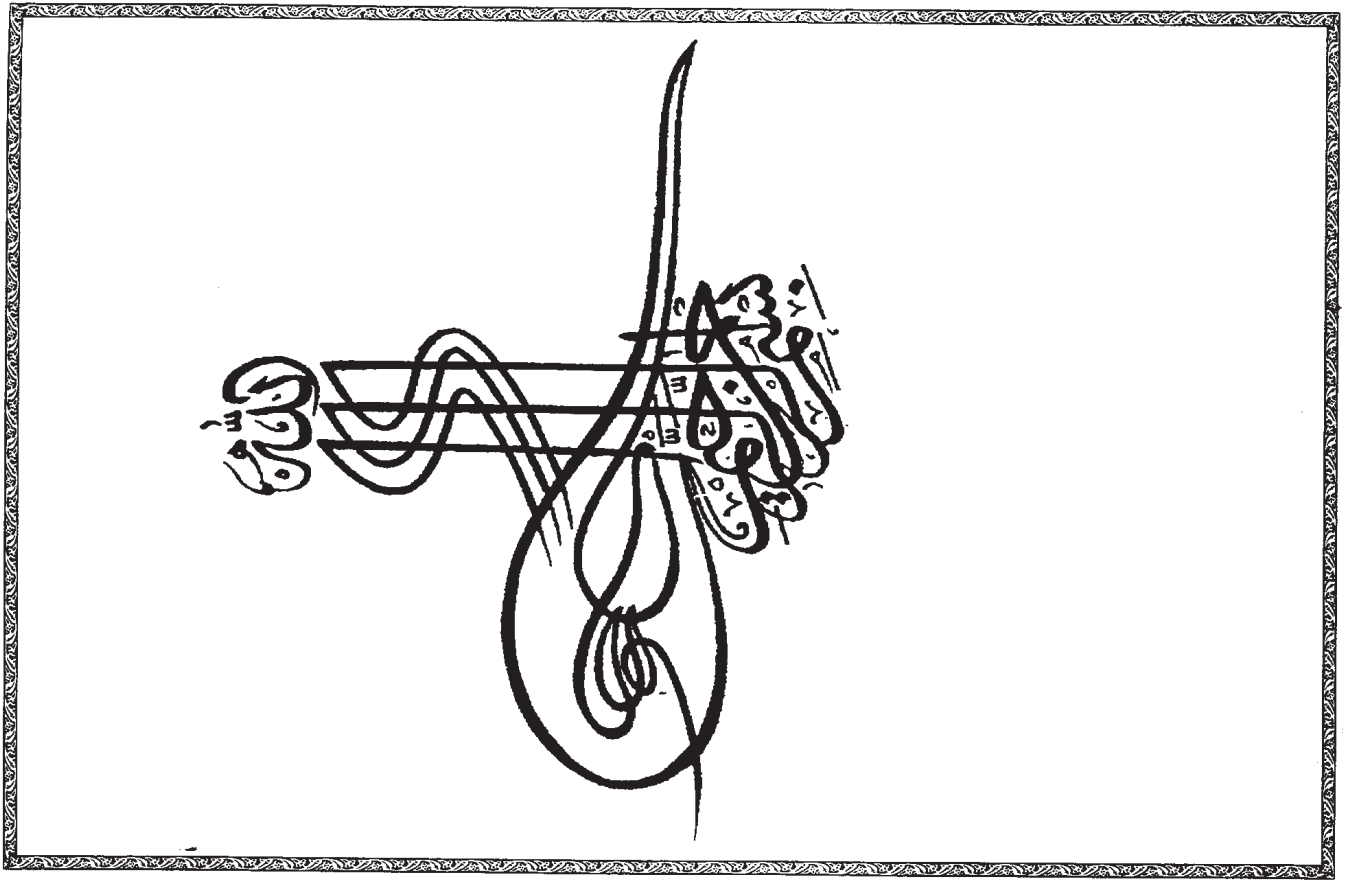
اعضاء هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل

نگارش:

اسماعیل صالحی

شماره پایان نامه: ۰۱۵۵

سال تحصیلی ۸۱-۸۲

تقدیر به:

استاد ارجمند، معلم علم و اخلاق،

جناب آقای دکتر مجید پور

که درس تواضع و فروتنی را در پیشگاهش آموختم

و بر افتخار شاگردیش می‌بالم

و تقدیر به

اساتید بزرگوار جناب آقای عباسقلیزاده

و جناب آقای حمیدزاده

تقدیر به محکم‌ترین و استوارترین پشتوانه زندگی

تقدیر به عشق و ایثار، گذشت و بزرگواری

و تقدیر به قلب پر از مهر و عطوفت

پدرم

به پاس لحظه لحظه آسایش و آرامش زندگی

تقدیر به عشق، مهربانی، دلسوزی، محبت و روح زندگی‌ام

تقدیر به همراه همیشگی لحظات سفت زندگی

مادرم

به پاس تمام زحمات و شب زنده‌داریها

تقدیر به برادر عزیزم و خواهران مهربانم

که همیشه یاریگرم بودند و در کنارشان زندگی را هر چه زیباتر یافتم

و تقدیر به پسر عمومی که ایمانم ابرج

و تقدیر به همه آنان که دوستشان دارم

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	چکیده.....
۳	فصل اول - مقدمه.....
۴	مقدمه.....
۵	مروری بر تاریخچه دخانیات.....
۸	ترکیبات شیمیایی دود سیگار.....
۱۲	اثرات ارگانیک دود سیگار.....
۱۷	راهنماهای انجمن بهداشت جهانی برای کنترل جامع دخانیات.....
۱۹	فصل دوم - مواد و روشها.....
۲۵	فصل سوم - نتایج.....
۴۰	فصل چهارم بحث.....
۴۶	فصل پنجم - نتیجه گیری و پیشنهادات.....
۴۷	نتیجه گیری.....
۴۹	پیشنهادات.....
۵۴	منابع و مأخذ.....
۵۲	خلاصه انگلیسی.....

فهرست جداول

<u>صفحه</u>	<u>عنوان</u>
۲۹	جدول ۱-۳ توزیع فراوانی مصرف سیگار در بین دانشجویان شرکت کننده در طرح
۲۹	جدول ۲-۳ توزیع فراوانی سابقه مصرف سیگار در بین دانشجویان شرکت کننده در طرح
۳۰	جدول ۳-۳ توزیع فراوانی دانشجویان سیگاری بر حسب احساس آنها نسبت به سیگاری بودن خود
۳۱	جدول ۴-۳ توزیع فراوانی علل و انگیزه فردی گرایش به مصرف سیگار

فهرست نمودارها

<u>صفحه</u>	<u>عنوان</u>
۳۲	نمودار ۳-۱: توزیع فراوانی دانشجویان سیگاری برحسب مقطع تحصیلی
۳۳	نمودار ۳-۲: توزیع فراوانی دانشجویان سیگاری برحسب طول مدت تحصیل
۳۴	نمودار ۳-۳: توزیع فراوانی دانشجویان سیگاری برحسب محل سکونت
۳۵	نمودار ۳-۴: توزیع فراوانی دانشجویان سیگاری برحسب میزان تقریبی مصرف سیگار
۳۶	نمودار ۳-۵: توزیع فراوانی میانگین مصرف روزانه سیگار
۳۷	نمودار ۳-۶: توزیع فراوانی دانشجویان سیگاری برحسب معدل دوران تحصیلی
۳۸	نمودار ۳-۷: توزیع فراوانی دانشجویان سیگاری برحسب مدت زمان تحمل بدون مصرف سیگار
۳۹	نمودار ۳-۸: توزیع فراوانی برنامه دانشجویان سیگاری درخصوص نحوه کشیدن در آینده

چکیده

همه ساله مصرف دخانیات منجر به مرگ $3/500/000$ نفر در سراسر جهان می شود به طوری که در هر ۹ ثانیه یک نفر جان خود را به علت عوامل مرتبط با سیگار از دست می دهد لذا این پدیده به اپیدمی جهانی تبدیل شده است.

متأسفانه این عادت ناپسند در اقشار مختلف جامعه ما و حتی در بین دانشجویان نیز رسوخ پیدا کرده است. نظر به اینکه دانشجویان دانشگاههای علوم پزشکی در ارتباط مستقیم با سلامت جامعه هستند کشیدن سیگار از سوی ایشان می تواند اثرات مخرب آموزشی را به دنبال داشته باشد.

این مطالعه به صورت توصیفی - مقطعی و با هدف بررسی میزان شیوع و علل گرایش به مصرف سیگار در بین دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی اردبیل صورت گرفت که بدین منظور، پرسشنامه ای در ۲۵ بند حاوی جواب های چند گزینه ای تنظیم و در میان دانشجویان دانشگاه توزیع گردید که در مجموع ۱۱۰۶ پرسشنامه توسط دانشجویان تکمیل گردید و نتایج با نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

طبق نتایج بدست آمده ۸۲ نفر (۷/۴ درصد) از دانشجویان شرکت کننده در این پژوهش، سیگاری بودند که از نظر جنسیت، ۷۲ نفر (۸۸ درصد) ایشان مذکر و ۱۰ نفر (۱۲ درصد) مونث بودند.

تعداد ۷ نفر (۸/۵ درصد) دانشجویان سیگاری، متأهل ۷۵ نفر (۹۱/۵ درصد) مجرد بودند. ۲۳ نفر (۲۸ درصد) از آنها ساکن اردبیل و ۵۹ نفر (۷۲ درصد) غیربومی بودند، از مجموع دانشجویان غیربومی سیگاری، ۱۷ نفر (۲۹ درصد) ساکن خانه اجاره ای بوده و مابقی در خوابگاهها سکونت داشتند. ۳۷ نفر (۴۵ درصد) سیگار را به صورت روزانه مصرف می کردند. ۴۴ نفر (۵۳/۷ درصد) کشیدن سیگار را از دوران تحصیل در دانشگاه شروع نموده اند.

۴۶ مورد (۵۶ درصد) والدین دانشجویان سیگاری از استعمال دخانیات توسط

فرزند دانشجوی خود، بی اطلاع بودند.

۶۰ نفر (۷۳ درصد) دانشجویان سیگاری دانشگاه علاقمند به ترک سیگار بودند و ۴۱ نفر (۵۰ درصد) آنها نیز تاکنون اقدام ناموفق به ترک سیگار نموده‌اند. ۶۹ نفر (۸۴/۱ درصد) این افراد به عنوان کادر بهداشتی آینده در مواجهه با افراد سیگاری توصیه به ترک سیگار خواهند نمود. ۲۳ نفر (۲۸ درصد) دانشجویان سیگاری نسبت به رشته تحصیلی خود ابراز عدم رضایت نموده‌اند و ۱۲ نفر (۱۴/۶ درصد) سابقه مشروط شدن در طول دوران تحصیل داشته‌اند.

همچنین از میان انگیزه‌های فردی گرایش به سیگار، پنج فاکتور زیر در رأس قرار گرفتند که عبارتند از:

- ۱- صمیمیت با افراد سیگاری
 - ۲- ارضاء نیازهای درونی و کسب لذت
 - ۳- مصرف سیگار در اعضای خانواده
 - ۴- مسائل عاطفی
 - ۵- سرگرمی و تفریح
- با توجه به نتایج حاصله بدیهی است افرادی که با این شرایط در آینده به کادر بهداشتی درمانی کشور اضافه خواهند شد نمی‌توانند نقش سازنده‌ای در ارتقاء سطح سلامت و بهداشت جامعه داشته باشند. لذا بایستی با جستجوی راهکارهای مناسب زمینه ترک این عادت ناپسند در میان اقشار دانشگاهی را فراهم نمود.

واژه‌های کلیدی: دانشجوی، استعمال دخانیات، ترک سیگار

فصل اول

مقدمه

مقدمه

همه ساله مصرف دخانیات منجر به مرگ میلیون‌ها نفر در سراسر جهان شده و سبب بروز مشکلات و هزینه‌های بیشمار اقتصادی و اجتماعی در جامعه می‌گردد. از آن جایی که در هر ۹ ثانیه یک نفر جان خود را به خاطر عوامل مرتبط با سیگار و مصرف دخانیات از دست می‌دهد، این پدیده به «اپیدمی جهانی» تشبیه شده است (۹).

یکی از راههای اصلی مقابله با این معضل اجتماعی، آگاهی بخشیدن به اقشار مختلف جامعه می‌باشد که کادر بهداشت و درمان کشور در این زمینه نقش محوری را بر عهده دارند، این در حالی است که متأسفانه بخش قابل توجهی از این قشر، خود درگیر این مشکل هستند. همین طور استعمال سیگار در میان دانشجویان رشته‌های پزشکی و پیراپزشکی و بهداشت که در ارتباط مستقیم با سلامت جامعه هستند و یکی از الگوهای علمی و فرهنگی جامعه به شمار می‌آیند، مشاهده می‌شود که می‌تواند اثرات مخرب در جامعه داشته باشد و این امر جای نگرانی دارد.

در این مطالعه به بررسی اپیدمیولوژیک «میزان شیوع و علل گرایش به مصرف سیگار در بین دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی اردبیل» پرداخته شده است تا با ارزیابی عوامل موثر در مصرف سیگار، تا حد امکان راهکارهایی برای کاهش مصرف دخانیات در میان دانشجویان ارائه گردد.

امید آنکه نتایج این تحقیق و راهکارهای ارائه شده، بتواند راهگشای جامعه بدون سیگار حداقل در بین اقشار تحصیل کرده و دانشگاهی کشورمان گردد (ان شاء...).